

PRAMENY K DĚJINÁM NAŠEHO VOJSKA.

Zborov.

(„Přerod“, roč. I., čís. 16., str. 2.)

Nastoupení ruského revolučního vojska je zahájeno. Dobrovolníkům československé brigády připadl čestný úkol v prvních řadách ve společném rozmachu svobodné armády zúčastniti se boje pro zabezpečení toho, čeho dobyla revoluce.

Dobrovolníci, s nadšením a vděčností přijali jsme zprávy o vašem hrdinství v tak rozhodné chvíli pro Rusko i pro nás. Pomněte, že všechen ujařmený národ s nadějí a vírou obrací své zraky na vás, volné v svých činech syny, a očekává od vás, že mu přinesete osvobození z rakousko-uherského jha. Jsme hrdi u vědomí, že potomci husitů, bojovavších ve jménu svobody, spravedlnosti a národní svéprávnosti, vykonali a vykonají svou povinnost vůči národu, demokracii a lidstvu.

A vy, ostatní krajané, které osud zanesl do bratrské země, pomněte, že národ vás volá k hrdinským činům, že vy všichni, chcete-li býti hodnými jména svých otců, jste povinni zúčastniti se ve společném boji za svobodu a demokracii!

T. G. Masaryk.

*

Zpráva ze stanu vrchního velitele ze dne 20. června (3. července).

Ve směru na Zločov náš nástup pokračuje úspěšně. 19. června (2. července) okolo 15. hodiny (3. hod. odp.) po krutém a úporném boji zarajský pluk opanoval vesnici Przesowce a chrabrá vojska čtvrté finské divise a československé brigády opanovala silně opevněné nepřátelské posice na výšinách západně a jihozápadně vesnice Zborova a opevněnou vesnici Koršilov, provravše tři řady nepřátelských zákopů. Nepřítel odešel za řeku Malou Strypu.

Finská divise zajala 1560 důstojníků a mužstva, 4 zákopní děla, 9 strojních pušek a 1 minomet. Československá brigáda zajala 62 důstojníky, 3150 vojáků, 15 děl a mnoho strojních pušek, z nichž většina byla obrácena proti nepříteli. Obsazeny byly nepřátelské posice na západ od Josefovy.

Celkem v bojích 19. června (2. července) ve směru na Zločov bylo zajato 6300 důstojníků a vojáků, 21 děl, 16 strojních pušek a několik minometů. Zajatci stále přicházejí.

Na jihozápad od Brežan jdou boje s menším napětím. V bojích 18. června (1. července) v uvedeném okrsku bylo zajato 53 důstojníků a 2200 vojáků. Na ostatní frontě střelba.

*

Zpráva vlastního dopisovatele čas. „Russkoje Slovo“.

Z fronty dne 19. června (2. července).

Největšího úspěchu dosáhla naše vojska (v neděli) v okrsku vesnice Koňuch. Tam náš úder padl na armádní sbor smutně známého generála Hoffmana (velitele 19. divise české — pozn. red.), pověstného v rakouské armádě svou smělou. Kdykoliv jsme v této válce zahajovali nástup, generál Hoffman byl nejlepším dodavatelem zajatců. 81. český pluk, který se nám vydal celý i s plukovníkem Siegerem, byl pod vrchním velením Hoffmanovým. O vzdání tohoto pluku vypravují mezi jiným tuto podrobnost: Když počala naše dělostřelecká příprava, Češi se poskřivali do hlubokých děr a potom poslali do našich zákopů posly s prohlášením, aby Rusové netratili mnoho nábojů na jejich posice, protože Češi jen čekají na útok, aby se nám vzdali do zajetí. A skutečně Češi dodrželi slovo: bez nejmenšího odporu složili zbraně.

Podle zpráv, obdržných v polním stanu generála Gutora v 11 hodin v noci, jeden ze slavných československých pluků, překonav řadu nepřátelských opevnění, ukořistil 20 děl různého kalibru. Druhý náš pluk dobyl dvou děl.

*

Prof. Masaryk Československé střelecké brigádě.

Bratři!

Svou husitskou chabrostí zjednali jste si uznání Ruska a celého spojeckého světa; dokázali jste přátelům i nepřátelům, že náš národ je navzdory rozhodnutí domoci se své národní a politické samostatnosti. Vaše činy na bojišti dávají pravý smysl požadavkům našich poslanců ve vídeňském parlamentě. Vy jste živý protest proti protislovanskému a protiromanskému Rakousku-Uhersku a proti věrolomné dynastii, spojivší se proti právu, úmluvám a slibům s Němci a Maďary v prvé řadě proti Čechům a Slovákům. Vykořenili jsme všichni poslední zbytky důvěry v dynastii a státníky, kteří se otrocky poddali panskému všeměctví.

Vzpomínáme vděčně bratři, kteří padli v boji za svobodu a demokracii našeho a celého slovanského národa; vzpomínáme jich v zármutku, ale hroznější je osud těch tisíců mučedníků, které katanská mstivost Vídne a Budapešti vám odpravila doma.

Nezapomeneme nikdy těchto obětí. Nezapomeneme těch, kteří trpí v rakouských žalářích, nezapomeneme těch, které rakouské vojenské a civilní úřady stále a krutě pronásledují. Komédie s neúplnou amnestií na splátky nás nezmylí.

Bratři! Jsme s Vámi spojeni v horoucím úsilí a neúnavné práci pro samostatnost našeho národa; jsme s vámi za jedno v mužném odhodlání přinést každou oběť za uskutečnění našich národních ideálů — svobodné, nezávislé vlasti v svobodné, nezávislé Evropě. Pryč každá nadvláda národu a třídě, pryč pruský militarismus, pryč Habsburkové a jejich násilnický stát, živořící z milosti Berlína, jako předvoj pangermanského světového panství!

Cechové, Slováci, vpřed!

T. G. Masaryk.

*

Odpověď Masarykova na pozdrav vojska u příležitosti vítězství u Zborova.

Drahým vojínům a důstojníkům našeho vojska srdečné díky. My všichni provázíme jich nastoupení s blahoslovením. Víme, že splní svoji povinnost vůči vlasti. Oni jsou nejen chrabří, ale také ukázněni, jejich oddanost společné věci je nám všem příkladem. Ať žije svobodná Rus! Ať žije svobodný československý národ!

*

Prof. Masaryk ministru vojenství Kerenskému.

Blahopřejeme Vám k postupu, jedinému správnému prostředku boje s nepřítelem. Jsme rádi i tomu, že naše dobrovolnická vojska se zúčastnila tohoto slavného a zodpovědného činu ruské armády.

*

Prof. Masaryk generálu Brusilovovi.

Blahopřejeme ve Vaší osobě ruské armádě k vítězství. Jsme šťastni a děkujeme Vám, že jste naše části uznali za hodné účastnit se tohoto slavného a pro Rusko i Slovany významného činu. V Rusku dlicí ostatní členové našeho národa jsou hotovi připojit se ke svým druhům — hrdinům v boji, a doufáme, že budete nás podporovati v uskutečnění naší tužby.

*

Zpráva vlastního dopisovatele „Ruského Invalidy“.

Z fronty ze dne 24. června (17. července).

Ministr Kerenský navštívil vojska, která se účastnila prvních bojů na zločevském směru.

Zástupce českoslov. brigády, která měla 18. a 19. července (1. a 2. července) ohromný úspěch, prohlásil: „Brigáda žádá, abyste českoslov. vojska nepokládali za národnostní pluky, nýbrž za revoluční vojsko, bojující spolu s Vámi za ideály svobody, rovnosti a bratrství! My jsme hotovi k novým obětem a věříme, že jen slovanský lid může dát světu všechny ideály, za které bojuje ruská revoluce!“ Ministr války Kerenský přikázal, aby zasloužili vojáci byli navrženi k povýšení na první hodnost důstojnickou, povýšil velitele armády generála Erdelyho na hodnost plného generála a velitele československé brigády plukovníka Trojanova na hodnost generálmajora. Ministr války dovolil doplnit československou brigádu nově zajatými Čechy. Zajatci šli ze štábu armády s rudými stužkami na prsou a s rudými květy na čapkách.

*

M. Zembič: Boje o opevnění u Koňuch.

(„Russkoje Slovo“ 27. června (10. července) 1917.)

V prvních dnech nástupu největšího úspěchu bylo dosaženo na úcastku nepřátelských opevnění u Koňuch.

Velitel armádního sboru, který se vyznamenal v tomto boji, generál Selivačev, nyní jmenovaný velitelem 7. armády, sdělil mně laskavě některé podrobnosti z bojů u Koňuch, které ukázaly názorně, co může udělat svobodná ruská armáda, jestli se patřičným způsobem užije jejího vznětu a nadšení.

Nepřátelská opevnění u Koňuch skládala se z několika řad opevnění s velkým množstvím mísků proti střelbě, betonovaných blindází, kulometných hnízd s krásně zařízeními pozorovacími body. Rakušané, poučení trpkou zkušeností dřívějších neúspěchů, s velkým úsilím pracovali na těchto opevněních už v srpnu předešlého roku a udělali je téměř nepřístupnými. Tato opevnění táhla se od vesnice Zarudzie do vesnice Byšků. Vzhledem na veliký strategický význam tohoto úcastku chránila ho nejlepší maďarská vojska.

Dělostřelecká příprava nástupu trvala tam, tak jako u Břežan, dva a půl dne; potom 18. června (1. července) armádní sbor generála Northeka a levé křídlo armádního sboru generála Selivačeva současně zahájila nástup. Hned první úder našich vojsk obrátil Rakušany na útěk a v našich rukách ocitlo se celé pásmo jich opevnění. K večeru naše oddíly, postoupivše čtyři versty do předu, dostaly se ke koňušskému potoku. Právě křídlo generála Selivačeva mělo zůstat pasivním a provést jen demonstraci.

Příštího dne uvedené armádní sbory rozvíjely dále úspěch dostižený předešlý den. Jejich zájem poutala hlavně výšina Mogila čili vrch 392, ovládající tento úcastek; na ní měli Rakušané velmi dobře zařízený pozorovací bod. Boj o mogilovský vrch začal v 9 hod. večer a skončil odpoledne ve 2 hod. 40 minut. Hromové „urá“, rozlehnuvší se široko daleko, oznámilo, že vítězství je naše.

Hrdiny tohoto boje byly pluky československé dobrovolnické brigády. Mluvě o jich válečné práci, generál Selivačev nenacházel dost pochvalných slov. Za starého režimu chovali se u nás krajně nepřívznivě na tvoření československých dobrovolnických pluků, poněvadž to pokládali za podnik revoluční. Kdyby nebylo nynějšího náčelníka štábu jihozápadního frontu generála Duchonina, který velmi dobře ocenil Čechy, sotva byla by nyní vytvořena československá brigáda. Čechoslovákům byla v tomto boji dána úloha, aby provedli jen demonstraci. Nespokojující se touto úlohou, začaly československé pluky nástup zprvu jen v nevelikých oddílech, ale potom vyrazili ve střeleckých řetězích a hned po bajonetovém boji opanovali tři řady opevnění a začali zabírat zákopy směrem k Cenurce. Odvážný výkon československých dobrovolníků umožnil finské střelecké divisi, aby pronikla čtyři versty do předu. Rozvíjejíce dále tento úspěch, Češi podnikli útok na vrch Mogilu a opanovali ji po bajonetovém boji. Nastupující Češi mávali ve vzduchu čepicemi a volali na naše oddíly, které zůstaly za nimi: „Za námi, soudruzí, směleji!“

K večeru boj utíchl. Čechoslováci a Finové opevnili se na nově obsazených pozicích na linii Koňuchy - Chmielówka. Velitel československé brigády plukovník Trojanov povýšen byl za tyto boje ministrem války Kerenským na generálmajora.

A. F. Kerenský děkoval Čechoslovákům za jich skvělý výkon a slíbil, že vymůže dovolení na tvoření nových československých pluků. V Rusku je 250.000 československých zajatců, kteří jsou hotovi všichni, jako jeden muž, bít se v našich řadách za svobodu Čech a Slovenska.

Pozn. red. V této rubrice budeme uveřejňovati příspěvky k dějinám našeho vojska. O dějinách našeho vojska bylo tolik a tak často psáno, že jest nutno, aby veškerý obrovský materiál byl soustředěn. Redakce „Vojenských Rozhledů“ ujímá se této práce a jest přesvědčena, že prameny tyto budou důležitou pomůckou všem, kteří budou pracovati na dějinách našeho vojenství. Redakce žádá o laskavé zaslání příspěvků.